

Forhistorien om Hérakles' 12 opgaver

Historien om Hérakles' 12 opgaver er temmelig skør, og den begynder også temmelig skørt. Engang kom Hérakles nemlig til at gå helt amok. Men det var ikke noget, han selv kunne styre. Det var faktisk en gudinde, der hed Hera, som var vred på Hérakles og gjorde ham skør. Hera var gift med gudernes konge Zeus, og Zeus havde fået Hérakles med en anden kvinde. Derfor var Hera vred på Zeus og på den anden kvinde, men også på den søn, de havde fået, altså Hérakles. Hérakles var sådan set helt uskyldig. Men en dag, da han var blevet voksen, gjorde Hera ham skør, og så gik han amok og kom til at kaste to af sine børn ind i et bål. Det lyder jo totalt vanvittigt, og det var det også, men som sagt, det hele var Heras skyld eller måske faktisk Zeus' skyld, fordi han havde gjort hende så vred. Hérakles var god nok, så da han opdagede hvad han havde gjort, skyndte han sig at give sig selv en hård straf. Han sagde til sig selv: "Hérakles, du er ikke velkommen i dit eget land. Du må flygte og spørge guderne, hvordan du gør det her godt igen". "Ok, modtaget", sagde han til sig selv, "jeg flygter ud af landet og spørger guderne, hvad der skal være min straf". Hérakles tog til et sted ved navn Delfi, hvor der var et orakel, som var en kvinde, der kunne tale med guderne. Oraklet fortalte ham, at han skulle udføre tolv umulige opgaver. "Ok", sagde Hérakles, "jeg er klar. Hvad skal jeg gøre?" "Spørg din onde grandfætter Eurýstheus.", svarede oraklet, "det er ham, der skal bestemme det." Hvad! Min onde grandfætter Eurýstheus", Hérakles så helt forkert ud i ansigtet. Hans grandfætter var en onskabsfuld slambert, og de to kunne ikke fordrage hinanden. "Det bliver fuldstændig kropumuligt", sukkede Hérakles, men oraklet havde ikke mere at sige, og så måtte Hérakles tage til byen Tíryns, hvor Eurýstheus var konge. Her fandt den væmmelige fætter på de 12 onde opgaver, vi nu skal høre om.

Første opgave – Løven fra Neméa

Den første opgave, Hérakles skulle udføre for sin onde fætter, var at skaffe skindet fra den frygtelige løve fra Neméa. "Hej hej, Hérakles, vi ses aldrig igen", nynnede den feje fætter og vinkede, da Hérakles gik. Løven var monsterstor og kunne ikke såres med noget våben. Hérakles kom til dens hule, som havde to indgange. Den plejede at æde alle, der kom forbi, og da Hérakles kom, sprang den straks løs på ham. Uha, sikke en ubehagelig mis", sagde Hérakles og gav den et ordentligt gok med sin kølle. Det gjorde

ikke direkte ondt på løvemonsteret, men den løb alligevel ind i hulen. Hérakles stod udenfor og ventede. En gang imellem stak løven fjæset frem fra en af indgangene og brølede, og så bankede Hérakles den med køllen, så den skyndte sig ind igen. "Det her kan komme til at vare for evigt, hvis jeg ikke finder på noget", tænkte Hérakles, "men jeg kunne selvfølgelig mure den ene indgang til og gå ind ad den anden og kvæle løven." En god og enkel idé. Hérakles murede den ene indgang til, gik ind ad den anden og kvalte løven med de bare næver. Han tog skindet med hjem til sin feje fætter, som hoppede op og gemte sig af bar skræk, da han så det store løveskind. "Ok, den klarede du", sagde Eurýstheus, "men den næste klarer du aldrig!"

Anden opgave – Hydraen fra Lerna

Hydraen var et rigtigt monster. Ni grimme hoveder havde den, og det midterste var endda udødeligt. Den boede i en sump ved byen Lerna, og det var Hérakles' opgave at uskadeliggøre den. "Hej hej, Hérakles, vi ses aldrig mere!", råbte fætter Eurýsteus efter ham, da han tog af sted. Hérakles havde taget sin ven Ióláos med, og de kom snart til Hydraens hule. Den kom selvfølgelig stormende ud. Hérakles greb fat om et af hovederne og prøvede at kvæle det, men imens snoede et andet hoved sig om hans ben. Hérakles svungede sin kølle og slog til hovedet, så det røg af og trillede hen ad jorden som en fodbold. Men i det samme voksede to nye hoveder ud, der hvor det første havde været. "Skal jeg hjælpe dig?", råbte Ióláos til Hérakles. "Nej, jeg har styr på det!", råbte Hérakles og slog nogle flere hoveder af, men nu snoede en hel hær af nye hoveder sig om hans ben, og op ad sumpen kom der en kæmpe krabbe, der nappede ham i det andet ben. "Nu kunne jeg måske godt bruge en hånd", sagde Hérakles. Ióláos kastede sig over Hydraen med brændende grene, og det var smart, for når man brændte hovederne, kunne der ikke vokse nye ud. Hérakles fik ordnet krabben, og nu var der kun det udødelige Hydra-hoved tilbage. Hérakles huggede det af, men det blev ved med at hvæse. Hérakles og Ióláos skyndte sig at begrave det udødelige hoved under en hel masse sten og jord og blev enige om, at nu måtte den opgave være løst. Da de kom hjem til Tíryns, sagde Eurýsteus: "Du fik ram på Hydraen", Hérakles, "men fra nu af må du ikke få hjælp fra dine venner". Og så måtte Hérakles af sted igen.

Tredje opgave – Hjorten fra Kerynítes

"Nu skal du fange verdens hurtigste hjort – uden at skyde den – og det kan du ikke, farvell!", råbte Eurýsteus til Hérakles. Hjorten, som han skulle fange, var en hellig hjort, der boede ved floden Kerynítes. Det var en hind – det betyder en hunnhjort – og hinder har normalt ikke gevir, men det havde denne her, endda af guld. Og så var den lynhurtig. Hérakles sneg sig helt tæt på og kastede sig frem af alle kræfter. Vips var hjorten væk, og Hérakles lå i skovbunden med mudder i ansigtet. Han rejste sig med et brøl og løb efter hjorten. Hele dagen løb de, og hele natten. En støvsky stod efter Hérakles. Hans lårmuskler svulmede og han prustede som en hest. Men hjorten hoppede bare muntert af sted foran ham. De løb og løb. Dagene gik, ugerne gik, månederne gik, og da der var gået et år, var Hérakles ved at blive en smule trætt: "Pyha, pust, nu må jeg hellere, pust, finde på noget", sagde han og trak sin bue frem: "Der er nok ikke nogen, pust, der lægger mærke til, hvis jeg, pust, skyder en enkelt, pust, pil i den hjort". PIUF, en pil ramte hjorten i benet, den haltede et par skridt, og Hérakles kastede sig over den. Han skyndte sig at hive pilen ud og bar den hjem til Eurýsteus. "Hvabehar?! ", sagde fætteren, "fangede du den uden at såre den. "Ja, det ser sådan ud", sagde Hérakles og smilede så uskyldigt, han kunne.

Fjerde opgave – vildsvinet fra Erýmantos

"Siden du er så god til at jage, så skaf mig Vildsvinet fra Erýmantos", sagde Hérakles onde fætter. Erýmantos var det bjerg, hvor vildsvinet boede. For at komme dertil måtte Hérakles gennem kentaurnes land. Kentaurer er mænd med hestekrop i stedet for ben. Hérakles mødte kentauren Folos, og de blev venner og fik sig en frokost. "Hvad med, om vi åbner din store flaske vin?" spurgte Hérakles, men det ville kentauren ikke, for det var en slags fælles-vin for alle kentaurne. "Kom nu, bare et lille glas", plagede Hérakles. "All right", sagde Folos, og åbnede flasken, men alle de andre kentaurer lugtede vinen med det samme og kom farende. De rev træer op af jorden og svingede dem over hovederne: "Fingrene væk fra fællesvinen!", skreg de. Heldigvis havde Hérakles et hemmeligt våben, nemlig nogle pile, der var dyppet i Hydraens giftige indvolde, og med dem fik han ram på alle kentaurne. Desværre kom hans nye ven Folos til at røre ved en af pilene og døde også. "Sikke en kedelig afslutning på en god frokost", sukkede Hérakles. Han begravede kentauren, og skyndte sig til bjerget, hvor han jagtede vildsvinet. Til sidst fangede han det

og bragte det hjem til Eurýsteus, der hoppede ned i en stor krukke af bar skræk, da han så det enorme vildsvin, der hang og gryntede på Hérakles' skuldre.

Femte opgave – Augeías' stald

"Nu har jeg fundet den perfekte opgave til dig", sagde Eurýsteus til Hérakles. "Kong Augeías i Elis har en enorm kostald, som er fuld af kolort fra de sidste hundrede år. Den skal du gøre skinnende ren – på én dag!" "Ok, så siger jeg tak for lort", sagde Hérakles og traskede af sted mod Elis. Stalden lå lige ved floden Alfeíos, og den var virkelig enorm og lugtede sandt nok også helt forfærdeligt. Hérakles vadede gennem floden og kom over på den anden bred, hvor kong Augeías ventede. "Goddag, jeg kommer for at gøre din stald ren, inden dagen er omme", sagde Hérakles. "Ha! Det vil jeg se, før jeg tror det", sagde kongen og stak Hérakles en skovl. Hérakles stod med skovlen og tøvede. Bjerge af møg tårnede sig op, og fluerne summede som skyer omkring møgbjergenes tinder. Pludselig fik han en lys idé. Han vendte sig om og begyndte at grave en rende fra floden hen mod den stinkende stald. En dyb rende. Ja faktisk gravede Hérakles et nyt leje til floden, så den begyndte at flyde gennem stalden. Vandet væltede mod møgbjergene og rev dem med sig. Til sidst var stalden skyllet helt ren. Kvæget stod og kiggede sig forvirret omkring, og kong Augeías så også helt chokeret ud. Hérakles dækkede renden til igen, og floden vendte tilbage til sit gamle løb. Kong Augeías stod stadig og gloede: "Tak, sagde han, men det er mærkeligt, jeg skal lige vænne mig til det, på en måde savner jeg alt det gamle lort." "Skidt nu med det", sagde Hérakles, og skyndte sig tilbage til Tírýns.

Sjette opgave – Fuglene fra Stýmfalos

"Du kan dræbe monstre og fange dyr og muge ud", sagde Eurýsteus til Hérakles, "men du kan ikke skyde fuglene fra Stýmfalos!" "Nå, det lyder nu ikke så svært", tænkte Hérakles og således drog han af sted til Stýmfalos, hvor der var en sø med en tyk skov omkring, hvor de særlige fugle gemte sig i træerne. For at skræmme fuglene op, slog Hérakles hænderne sammen med sine superkræfter og lavede et øredøvende højt klap, som fik alle de andre dyr i skoven til at fare op og flygte til alle sider. Men fuglene blev siddende i deres skjul. Hérakles klappede og larmede alt hvad han kunne. Til sidst begyndte han desperat at skribe: "Flyv nu op, fugle! Jeg kan ikke tabe nu! Hører I?!" Da kom gudinden Athene heldigvis forbi. Athene er gud for visdom, og hun hviskede "Tag de her

bronzekastagnetter, Hérakles.” ”Hvad skal jeg med dem? Er det ikke sådan nogen, man bruger, når man danser flamenco?”, spurgte Hérakles. ”Nej, din odder”, hviskede Athene, ”de er smedet af smedeguden Hefaistos – slå dem mod hinanden – og lad være med at fortælle Hera, at jeg har hjulpet dig”. Det lovede Hérakles, og han klappede med bronzekastagnetterne. Lyden var på en gang som en ringen fra alle verdens klokker og bjælder og alligevel så fin som et hår. Den gik gennem skoven som en solstråle, og med ét littede en sky af fugle. Hérakles måtte bruge alle sine superkræfter for at få ram på dem med sin bue. Han slæbte alle fuglene med hjem til Eurýsteus. Fætteren knurrede: ”Den klarede du alligevel. Jeg må finde på noget sværere”.

Syvende opgave – Tyren fra Kreta

”Nu skal du hente tyren fra Kreta”, sagde Eurýsteus til Hérakles. Tyren fra Kreta var en guddommelig kæmpe-tyr, som engang var blevet sendt til øen Kreta af havguden Poseidon. Den var umulig at styre, og ingen turde komme i nærheden af den. Hérakles sejlede til Kreta, hvor kong Minos var konge. ”Du må meget gerne tage tyren med hjem, den laver kun ballade her”, sagde kong Minos. ”All right”, sagde Hérakles og gik ind på marken og tog tyren ved hornene. Tyren brølede og fnøs, men Hérakles holdt fast og fik den ombord på skibet og sejlet tilbage til Eurýsteus. ”Her har du tyren fra Kreta”, sagde Hérakles. ”Åh nej, få den ud af mit slot”, sagde Eurýsteus. ”Så gerne”, sagde Hérakles. Han slap sit tag i tyren og gav den et klask bagi, så den gungrede ud ad porten. Det klirrede og bragede i hele byen, potter og glas og havregrød og tøj fløj i alle retninger. Tyren smadrede alt, den kom i nærheden af. Den fortsatte ud af byen, hvor den stangede træerne omkuld og trampede kornet ned på markerne. Til sidst kunne man kun høre den som et brøl i det fjerne.

Ottende opgave – Diomédes’ heste

”Hérakles, siden du er så god til at hente skrækkelige dyr”, sagde Eurýsteus, ”så skaf mig kong Diomédes’ heste”. Kong Diomédes var en vild og hidsig hersker, hans mænd var lige så hidsige, men værst var dog hans menneskeædende heste. Diomédes blev selvfølgelig rasende, så snart han så Hérakles og hans mænd, og de kom i kamp med hinanden. Hérakles og hans mænd vandt og tog hestene med tilbage. Desværre slog hestene en af Hérakles’ allerbedste mænd ihjel på hjemvejen. ”Værsgo, hvor skal jeg stille hestene”,

spurgte Hérakles, da han kom tilbage. "Langt væk fra mig!", skreg Eurýsteus. Hérakles førte de forfærdelige dyr op på et bjerg, der hed Olýmpos, og ingen så dem siden.

Niende opgave – Hippólytes bælte

"Hérakles, min datter vil gerne have dronning Hippólytes bælte", sagde Eurýsteus, "så det skal du skaffe". Dronning Hippólyte hærskede over amazonerne, som var et krigerfolk, som kun bestod af kvinder. "Jeg har ikke lyst til at slås med de krigeriske bæster", tænkte Hérakles, og derfor sejlede han til Hippólyte og fortalte hende, at han var blevet tvunget til at skaffe bæltet. "Ok", sagde Hippólyte, "du er kriger ligesom mig, så værsgo, tag det, giv det til din dumme fætter". Hérakles så på bæltet: "Hold da op", tænkte han, "det må være den letteste opgave, jeg har løst". Men gudinden Hera var stadig vred på Hérakles, og hun forvandlede sig til en amazone og gik rundt og fortalte alle de andre amazoner, at Hérakles havde planer om at bortføre deres dronning. Hérakles nåede lige at sige tak og farvel til Hippólyte, da alle hendes krigere kastede sig over ham. Heldigvis havde Hérakles bæltet og kunne forsvare sig og slippe væk fra amazonerne.

Tiende opgave – Geryons okser

Hérakles' tiende opgave var at skaffe Geryons okser. Geryon var en kæmpe, som boede på en ø langt ude i Atlanterhavet. "Hvis du overhovedet kan finde øen, så skal du slås med Geryon, og han har tre kroppe, der er vokset sammen, og så har han en hyrde, du skal slås mod, og en hyrdehund med to hoveder – og glem nu ikke at få okserne med hjem – god fornøjelse", kvidrede Eurýsteus. Hérakles rejste gennem mange lande og kom til Atlanterhavet, hvor bølgerne er høje som huse. Heldigvis fik han hjælp af solguden Helios, som gav ham en magisk guldkop, han kunne sejle i. Koppen førte ham til Geryons ø, og han bekæmpede både den trekroppede kæmpe og hans hyrde og den tohovedede hyrdehund. "Så skal jeg bare have okserne med tilbage, hurra, de kan sørme være i den magiske guldkop alle sammen", jublede Hérakles. Rejsen hjem var lang og fyldt med eventyr, men endelig nærmede Hérakles sig Tíryns med hele okseflokken. Gudinden Hera så det og sendte en stor flok insekter ind i flokken. Kobremser, hedder de, og de bed og stak, så okserne flygtede til alle sider. "Nej, stop, kom tilbage!", skreg Hérakles, men lige meget

hjalp det. Da Hérakles endelig kom tilbage til Eurýsteus, var det med en meget lille okseflokk. "Dem må vi ofre til Hera", sagde Eurýsteus, "min yndlingsgudinde".

Ellevte opgave – Hesperidernes æbler

"Nu er det slut med at være sød", sagde Eurýsteus, "nu skal du hente aftengudindernes æbler". Aftengudinderne blev også kaldt Hesperiderne. De boede for enden af verden, og de bevogtede nogle guddommelige æbler sammen med en udødelig drage med hundrede hoveder. På vej til verdens ende mødte Hérakles titanen Atlas. Titanerne var de gamle guder, som havde været der, før Zeus blev gudernes konge. Zeus havde smidt de fleste af titanerne ned i en mørk underverden, der hed Tártaros, men nogle af dem havde fået lov og blive. Atlas havde fået den drøje opgave at stå og holde hele himlen på sine skuldre. "Hej, Atlas", sagde Hérakles, "ved du hvor Hesperidernes æbler er?". "Ja", sagde Atlas, "men dem kan du ikke få fat på, selv med dine kræfter. Men hvis du holder himlen et øjeblik, så skal jeg hente dem for dig". "Ok, aftale, bare giv mig den", sagde Hérakles. "En, to, tre, værsgo!", sagde Atlas og bugserede himlen over på Hérakles' skuldre, "jeg er straks tilbage". Efter nogen tid kom titanen igen, og han havde ganske rigtigt de guddommelige æbler med: "Her er de, Hérakles, men ved du hvad? Jeg gider faktisk ikke at bære himlen mere. Det er et mega hårdt og kedeligt arbejde. Det kan du få lov til fra nu af. Farvel med dig!" Titanen vendte sig for at gå, men Hérakles var hurtig og råbte: "Vent!" "Hvorfor det?", spurgte Atlas. "Det gør rigtig ondt i nakken", sagde Hérakles. "Ja, sådan er det", sagde Atlas og grinede dumt, "farvel med dig". "Nej, vent", stønnede Hérakles, "vil du ikke gøre mig en sidste tjeneste og holde himlen, bare et lille øjeblik, mens jeg henter en pude?", sagde Hérakles. "Ha ha, sikke et skvat", sagde titanen, "jo, det kan jeg da sagtens!". Og sådan gik det til, at Atlas fik himlen igen, og Hérakles tog æblerne og gik sin vej. "Har du snart fundet puden?" råbte titanen, "Hallo, Hérakles?". Men Hérakles kom selvfølgelig aldrig igen. Han bragte æblerne til Eurýsteus og bestod den ellevte prøve.

Tolvte opgave – Kérberos – hunden fra Hades

Den sidste opgave, Eurýsteus gav Hérakles, var den sværeste, nogen kunne finde på. Langt under jorden lå dødsriget, som hed Hades. Her hærskede dødsguden, som også hed Hades. Han havde en vagthund, der hed Kérberos, som sørgede for, at ingen forlod dødsriget, når først de var kommet derned. Kérberos var selvfølgelig den mest afskyelige

og gigantiske og overdrevne monsterhund. Tre hoveder havde den, ryggen var fuld af slanger og halen var en drage med hundrede hoveder. Du har sikkert allerede gættet, hvem der skulle skaffe Kérberos med op fra Hades. Hérakles fandt indgangen til dødsriget og begyndte at gå ned. Det var et uhyggeligt og trist sted. De døde flagrede rundt som grå skygger og flygtede, når de så ham. Til sidst stod Hérakles foran de dødes hersker, Hades. "Hvad laver du her, Hérakles, er du død?" spurgte han. "Nej, jeg ville bare høre, om jeg måtte gå en lille tur med din hund", sagde Hérakles. "Tja, den kunne måske trænge til at se noget andet end mit mørke triste rige", sagde Hades, "men du må selv få styr på den". Og således blev Hérakles en af de få, der har forladt dødsriget efter at være kommet derved. Han holdt monsterhunden fast, til den lystrede ham, og tog den med op på jorden. Kérberos gøede med alle tre hoveder og logrede med sin dragehale og farede omkring af glæde over at se lyset og livet. Da de kom til Tírýns, hoppede Eurýsteus som sædvanlig ned i en stor krukke og gemte sig af skræk for Hadeshund. Og således gik det til, at Hérakles bestod den tolvte og sidste prøve og udstod sin straf. Kérberos kom tilbage til Hades, og Hérakles udrettede mange flere heltegerninger i årene, der fulgte. Da Hérakles døde, kom han op til gudernes rige i himlen. Da sluttede Hera sin vrede mod ham, og Hérakles endte med at blive gift med Heras datter, Hebe, og leve for evigt blandt guderne.